

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Pradinių klasių mokinių teksto suvokimo gebėjimų gerinimas

Metodinio leidinio pristatymas

Dr. Ramutė Skripkienė

Pasiekimų departamento Pasiekimų tyrimų skyriaus
specialistė, tarptautinio tyrimo IEA PIRLS nacionalinė
koordinatore

2024

Pristatymo tikslai

- Pristatyti naujausią Tarptautinės švietimo pasiekimų vertinimo asociacijos (IEA) metodinį leidinį, skirtą pradiniam ugdymui.
- Paskatinti mokytojus domėtis teksto suvokimo mokymo teorija bei praktika, skaitymo pasiekimų vertinimo įrankiais ir vertinimo rezultatais.
- Paskatinti mokytojus nagrinėti leidinyje pristatomus skaitymo užduočių ir kitų šalių mokytojų pedagoginės praktikos pavyzdžius ir ugdymo procese pasinaudoti leidinyje pateiktomis teorinėmis bei praktinėmis įžvalgomis.
- Tobulinti mokytojų dalykinę kompetenciją bei gebėjimą suprasti ir analizuoti mokinių pasiekimų rezultatus (statistinius duomenis).
- Paskatinti mokyklos bendruomenę naudotis duomenimis planuojant strateginius pokyčius ir siekiant geresnių mokymosi pasiekimų.
- Įkvėpti mokytojus apmąstyti savo dabartines teksto suvokimo pamokas, pagrįsti jas įrodymais paremtomis įžvalgomis ir padėti mokiniams tapti kaip įmanoma geresniais skaitytojais.

PIRLS tyrimo panaudojimas klasėse visame pasaulyje

Įrodymais pagrįstas teksto suvokimo mokymas daugiakalbiame kontekste

Leidinio autoriai:

Marian Bruggink – Nicole Swart – Annelies van der Lee – Eliane Segers

[Nacionalinė švietimo agentūra - » Kiti leidiniai \(smm.lt\)](#)

Daugiau informacijos apie IEA leidinius

<https://link.springer.com/bookseries/16856>

© Tarptautinė švietimo pasiekimų vertinimo asociacija (IEA) 2022. Ši knyga yra atvirosios prieigos leidinys.

Atviroji prieiga. Ši knyga licencijuota pagal „Creative Commons Priskyrimo-Analogiško platinimo 4.0 tarptautinę Viešąją licenciją“ („Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License“, žr. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>), kuri leidžia bet kokią nekomercinį naudojimą, dalijimąsi, adaptavimą, platinimą ir atgaminimą bet kokioje laikmenoje ar formate, jei tinkamai nurodomas (-i) originalus autorius (-iai), pateikiama nuoroda į „Creative Commons“ licenciją ir nurodoma, ar buvo atlikti pakeitimai.

Leidinį sudaro dvi dalys

Pirmoje knygos dalyje autoriai:

- aprašo pagrindines teksto suvokimo teorijas ir apžvelgia naujausias mokslines įžvalgas;
- aptaria veiksnius, darančius įtaką mokinių skaitymo gebėjimų ugdymui, atkreipiant dėmesį į individualius skirtumus;
- aprašo įrodymais pagrįstus didaktinius teksto suvokimo principus;
- praktinius mokymo pasiūlymus iliustruoja pamokų pavyzdžiais, padedančiais mokytojams įvertinti, kaip jie gali padėti mokiniams suvokti skaitomą tekstą;
- apžvelgia du PIRLS tyrimo tekstus bei testų klausimus ir konkretizuoja skaitymo procesus.

Antroje knygos dalyje ypatingas dėmesys skiriamas daugiakalbių mokinių skaitymo mokymui:

- aprašomos mokslinės įžvalgos apie daugiakalbių mokinių skaitymo mokymą;
- pateikiamos rekomendacijos ir pavyzdžiai, kaip jas pasitelkti kasdienėje praktikoje;
- aprašoma mokyklų iš penkių PIRLS tyrime dalyvaujančių šalių geroji patirtis;
- pristatoma, kaip kitų šalių mokytojai ugdo daugiakalbių mokinių teksto suvokimą, pateikiama praktinių patarimų, priemonių ir pamokų pavyzdžių.

Ką reikia suvokti tekstą ir ko reikia, kad skaitytojas pasiektų reikiamą suvokimo lygį?

Remiantis naujausiais suvokimo modeliais ir **Tarptautinio skaitymo gebėjimų tyrimo PIRLS** sistema, mokėjimas skaityti apibrėžiamas kaip:

- gebėjimas **suprasti** ir **vartoti** tas rašytinės kalbos formas, kurios **reikalingos** gyvenant visuomenėje ir (ar) kurios **svarbios** asmeniškai. Skaitytojai gali susikurti tekstų prasmę iš **įvairių formų tekstų**. Jie skaito, siekdami ko nors **išmokti**, būti skaitančiųjų bendruomenės dalimi mokykloje ir kasdieniame gyvenime, taip pat jie skaito savo malonumui.

Ką reiškia suvokti tekstą ir ko reikia, kad skaitytojas pasiektų reikiamą suvokimo lygį?

Teksto suvokimo apibrėžimas atspindi įvairias teorijas, kuriose teksto suvokimas laikomas **konstruktyviu** ir **interaktyviu** procesu. Tai – skaitytojo ir teksto lygmens veiksmų sąveikos rezultatas, todėl, norint suvokti tekstą, reikia įvairių gebėjimų ir tam tikrų išankstinių skaitytojo žinių.

Pagal teksto suvokimo konstrukcijos-integracijos modelį tekstai vaizduojami trimis lygmenimis:

- paviršinė struktūra,
- teksto informacinė bazė ir
- situacijos modelis.

Ką reikia suvokti tekstą ir ko reikia, kad skaitytojas pasiektų reikiamą suvokimo lygį?

Paviršinę struktūrą sudaro tekste esantys žodžiai ir idėjos, kurias šie žodžiai išreiškia. Idėjos / teiginiai atspindi tai, kas aiškiai išdėstyta tekste (t. y. faktus, įvykius, jausmus ir pan.).

Teksto **informacinė bazė** sukuriama sujungiant atskirus teiginius ir „atspindi teksto prasmę, kaip ji iš tikrųjų išreikšta tekste“.

Tačiau skaitytojo supratimas bus paviršutiniškas, nes jis **supras tik tai, kas aiškiai nurodyta tekste**.

Norėdamas geriau suprasti tekstą, skaitytojas turi susikurti **situacijos modelį**, todėl jam reikia **integruoti** tekste aiškiai nurodytą **informaciją** (t. y. teksto informacinę bazę) ir atitinkamas ankstesnes ir (ar) **bendrašias žinias**.

Šiuo atveju bendrosios žinios reiškia ne tik žinias apie teksto temą, bet ir žinias apie tekstų struktūrą, žanrus, skaitymo tikslus ir teksto suvokimo strategijų naudojimą.

Paviršinė struktūra: Kol Lota važiavo dviračiu, susikaupė tamsūs debesys. Grįžusi namo ji pirmiausia turėjo apsivilkti sausus drabužius.	
Teksto informacinė bazė: Važiuojančios dviračiu Lotos ir virš jos susikaupusių tamsių debesų vaizdas.	Situacijos modelis: Važiuojančios dviračiu Lotos ir virš jos susikaupusių tamsių debesų bei lietaus vaizdas.
Norint suprasti antrąjį sakinį, kuriame nurodoma, kad Lota, grįžusi namo, turėjo apsivilkti sausus drabužius, skaitytojas turi padaryti išvadą, kad iš tamsių debesų, minimų pirmajame sakinyje, kilo lietus ir kad Lotos drabužiai dėl to sušlapo. Tokią išvadą galima padaryti tik pasitelkiant bendrašias žinias, o ji svarbi tam, kad būtų galima pereiti nuo paviršutiniško teksto suvokimo iki pilno situacijos supratimo.	

Trumpai apie suvokimo strategijas

Strategijas galima suskirstyti į **kognityvines** suvokimo strategijas ir **metakognityvines** suvokimo strategijas. Abi suvokimo strategijos (kognityvinė ir metakognityvinė) veikia kartu.

Kognityvinės suvokimo strategijos padeda skaitytojui susikurti nuoseklų ir adekvatų teksto situacijos modelį, taigi tiesiogiai prisideda prie teksto suvokimo. Jos gali būti taikomos prieš skaitymą, jo metu arba po jo.

Veiksmingų kognityvinių suvokimo strategijų pavyzdžiai: **nuspėjimas** arba prognozavimas (prieš skaitymą), **klausimų uždavimas** (skaitymo metu) ir **teksto turinio vizualizavimas** (po skaitymo).

Metakognityvinės suvokimo strategijos padeda skaitytojui stebėti ir vertinti, ar susikurtas **situacijos modelis** yra tikslus ir atitinka skaitymo tikslą.

Veiksmingų metakognityvinių suvokimo strategijų pavyzdžiai: skaitymo **tikslų nustatymas** (prieš skaitymą), **suvokimo analizavimas** (skaitymo metu) ir **neaiškumų pasiaiškinimas** (po skaitymo).

Trumpai apie skaitymo motyvaciją

Ketvirtoje klasėje mokiniai patiria taip vadinamą „**suvokimo lygio kilimo sustojimą**“, susijusį su skaitymo motyvacija.

„Sustojimas“ reiškia teksto suvokimo lygio augimo sąstingį, kuris prasideda 4 klasėje, kai vaikai pereina nuo „**mokymosi skaityti**“ prie „**mokymosi skaitant**“, ir yra ypač būdingas vaikams, kurių socialinė ir ekonominė padėtis yra prastesnė. Šią problemą iš dalies lemia **siauresnis vaikų žodynas**.

Tyrimai rodo, kad skaitymo įgūdžių ir motyvacijos ryšys yra dvikryptis:

- prasčiau skaitantys vaikai **praranda motyvaciją skaityti**, o jų **skaitymo gebėjimai ima prastėti**, nes susidurdami su teksto suvokimo sunkumais jie skaito rečiau ir turi mažiau galimybių lavinti suvokimo įgūdžius;
- **labiau įgudę** skaitytojai yra **labiau motyvuoti skaityti**, todėl skaito dažniau, su didesniu malonumu ir išsiugdo geresnius teksto suvokimo įgūdžius.

Apibendrinant įvairių tyrimų išvadas leidinyje teigiama, kad **sėkmingas skaitymas turi didesnę reikšmę motyvacijai negu motyvacija sėkmingam skaitymui**.

Taigi, siekiant išvengti minėto sąstingio, reikia pasistengti, kad ketvirtos klasės mokinių skaitymo technika būtų kuo geresnė.

Keturi pagrindiniai teksto suvokimo procesai

Nors **informacijos paieška** ir **tiesioginių išvadų darymas** paprastai nėra tokie sudėtingi kaip **idėjų interpretavimas ir integravimas** (jungimas) bei **teksto turinio ir detalių ištyrimas ir įvertinimas**, teksto ypatybės, pavyzdžiui, jo ilgis, idėjų abstraktumas ir struktūra, turi įtakos suvokimui.

Pavyzdžiui, daryti tiesiogines išvadas skaitant palyginti ilgą tekstą, kurio struktūra ne tokia aiški (rišli), gali būti sunkiau negu interpretuoti informaciją, pateiktą gana trumpame tekste, kurio struktūra lengvai suprantama.

Teksto suvokimo procesai (gebėjimai)

Sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją

Daryti tiesiogines išvadas

Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją

Ištirti ir įvertinti teksto turinį bei detales

Įrodymais pagrįstų didaktinių teksto suvokimo principų apžvalga

Pagrindiniai teksto suvokimo mokymo didaktiniai principai:

- 1) skaitymas prasminiame ir funkciname kontekste;
- 2) nuodugnus dialogas apie tekstus;
- 3) išsamus skaitymo strategijų mokymas;
- 4) skaitymo mokymo integravimas į kitus mokomuosius dalykus;
- 5) su teksto suvokimu susijusių veiksmų stebėjimas bei mokymo diferencijavimas.

Teksto suvokimo gebėjimų tyrinėjimas, pasitelkiant PIRLS tyrimo užduočių pavyzdžius

Šiame leidinyje, pasitelkiant vieną **grožinį** (pasakojamąjį) ir vieną **informacinį** PIRLS tyrimo tekstą bei susijusias užduotis (testo klausimus):

- padedama suprasti keturis skaitymo procesus;
- paaiškinama, kokių konkrečių skaitymo gebėjimų, žodyno ir žinių reikia, norint atsakyti į kiekvieną testo klausimą;
- parodoma, su kokiais sunkumais mokiniai gali susidurti, skaitydami tekstą, ir kaip mokytojai gali padėti mokiniams, taikydami leidinyje aprašytus didaktinius principus;

(tęsinys →)

Teksto suvokimo gebėjimų tyrinėjimas, pasitelkiant PIRLS tyrimo užduočių pavyzdžius (tęsinys)

- aprašoma, ką mokiniai turi žinoti arba daryti, kad teisingai atsakytų į klausimą, t. y. kokius skaitymo įgūdžius jie turi turėti, koks turi būti jų žodynas ir kokių bendrųjų žinių jiems gali prireikti;
- nurodoma, kokia procentinė dalis mokinių tarptautiniu mastu teisingai atsakė į kiekvieną testo klausimą, t. y. gavo pilną arba dalinį įvertinimą.

Lygindami tarptautinį teisingų atsakymų procentinį vidurkį su atitinkamu savo šalies vidurkiu, mokytojai gali suprasti, kokie skaitymo procesai jų šalies mokiniams sekasi gerai, o kokie – sunkiai.

Leidinyje aptariami PIRLS tyrimo tekstai

- ❖ Informacinis tekstas „**Milžiniško danties paslaptis**“
- ❖ Grožinis pasakojamas „**Gėlės ant stogo**“

Informacinis tekstas

„Milžiniško danties paslaptis“

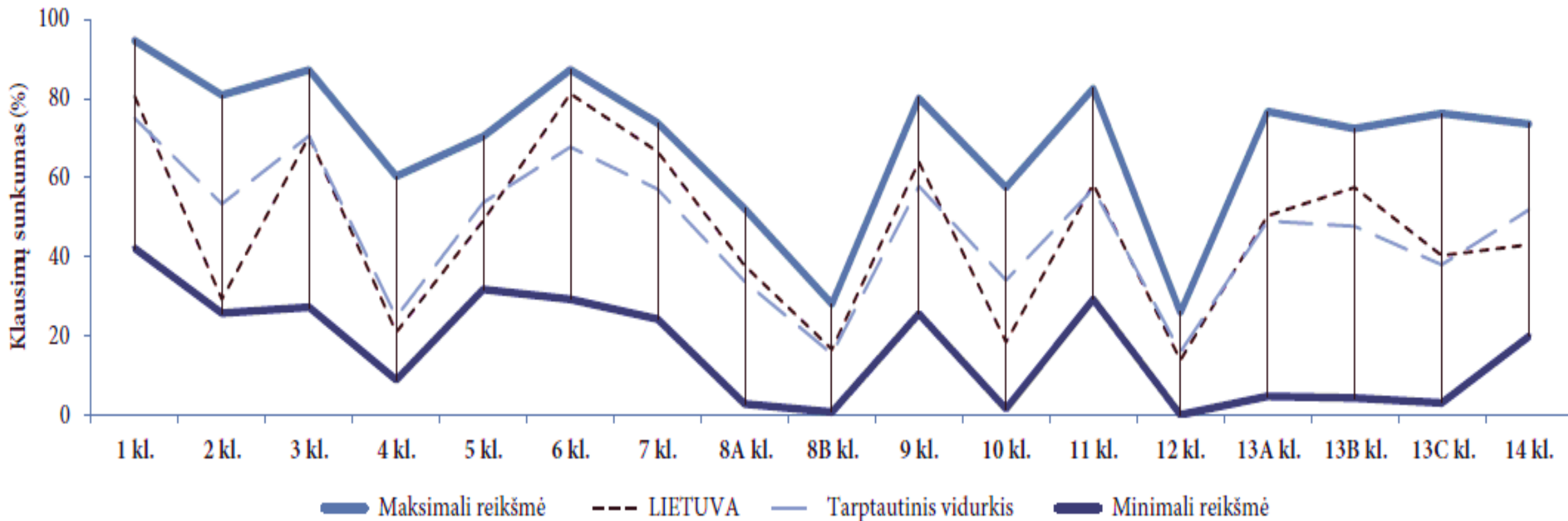
Kaip, Gideonio Mentelio nuomone, atrodė iguanodonas

Teksto „Milžiniško danties paslaptis“ klausimų statistika

Milžiniško danties paslaptis	
Minimalus lygmuo	-
Vidutinis lygmuo	1 kl.
Aukštas lygmuo	2 kl., 3 kl., 6 kl., 7 kl., 9 kl., 11 kl., 13.1 kl., 13.2 kl.
Aukščiausias lygmuo	4 kl., 5 kl., 8 kl., 10 kl., 12 kl., 13.3 kl., 14 kl.

Teksto „Milžiniško danties paslaptis“ klausimų statistika

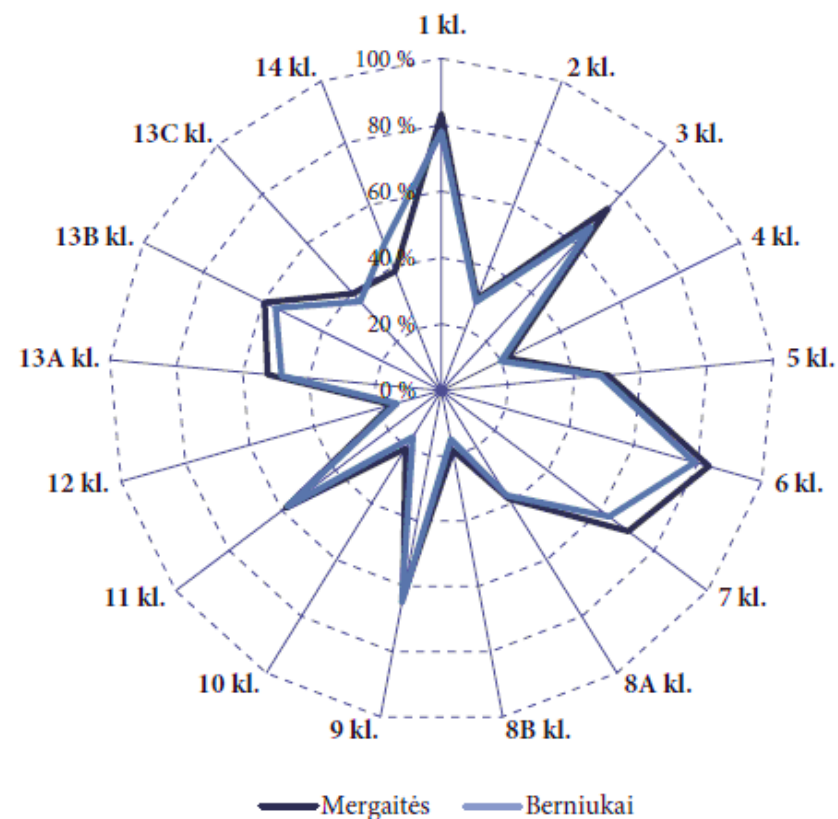
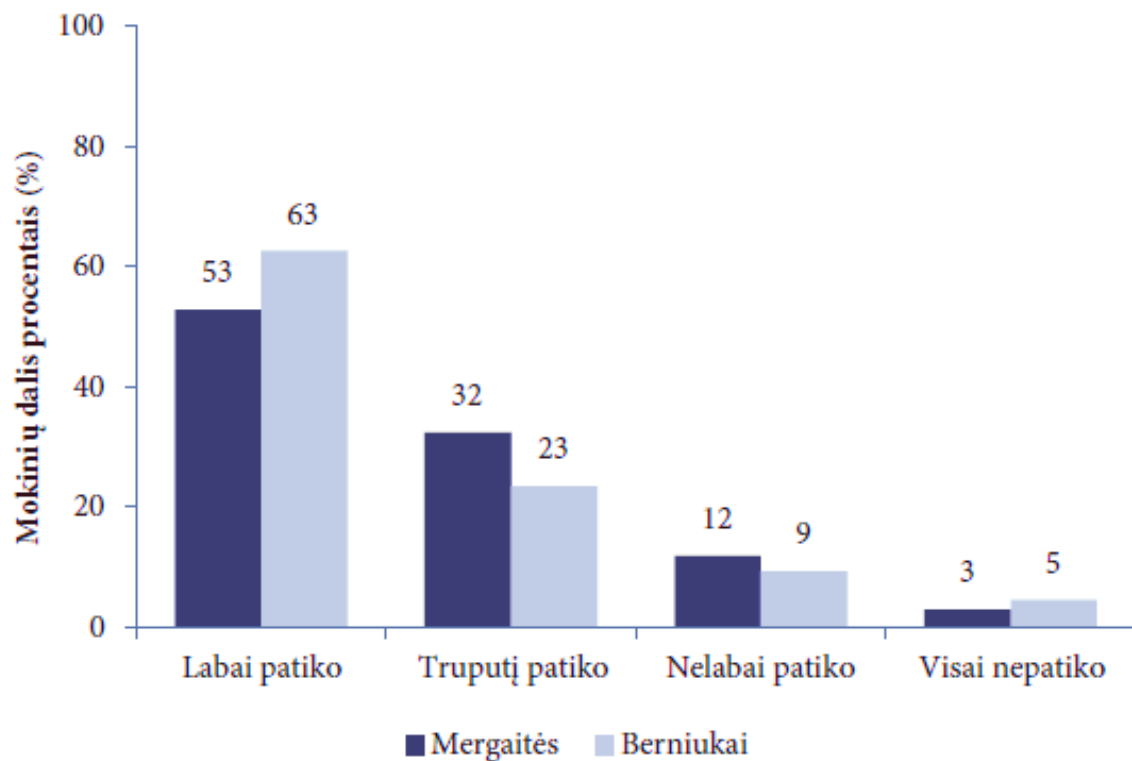

Teksto „Milžiniško danties paslaptis“ klausimų statistika

Mergaičių ir berniukų nuomonė apie tekstą

Teksto klausimų sunkumas pagal mokinių lygtį

Klausimai, į kuriuos atsakyti sekėsi geriau

1. Kas yra fosilija?

80,6

- A Akmenų ir uolų paviršius.
- B Milžino kaulai.
- C Labai seniai gyvenusio padaro liekana.
- D Dramblio dantys.

3. Kur Bernardas Palisi rado fosilijų?

70,6

- A Ant uolų
- B Molyje
- C Prie upės
- D Ant tako

6. Kas Anglijoje rado suakmenėjusį dantį?

81,2

- A Bernardas Palisi
- B Marija Ana Mentel
- C Ričardas Ouvenas
- D Gideonas Mentelis

9. Kodėl Gideonas Mentelis nusinešė dantį į muziejų?

64,0

- A Paklausti, ar fosilija priklauso muziejui.
- B Įrodyti, kad jis yra fosilijų specialistas.
- C Išgirsti, ką mokslininkai mano apie jo mintį.
- D Palyginti dantį su kitais muziejuje esančiais dantimis.

P.S. Prie kiekvieno klausimo nurodyta Lietuvos mokinių, teisingai atsakiusių į atitinkamą klausimą, procentinė dalis.

Klausimai, į kuriuos atsakyti sekėsi prasčiau

2. Kodėl, pasak straipsnio, kai kurie žmonės senovėje tikėjo milžiniais?

29,2

4. Kokia buvo naujoji Bernardo Palisi mintis?

20,9

10. Mokslininkas parodė Gideonui Menteliui iguanos dantį. Kodėl Gideonui Menteliui tai buvo svarbu?

18,4

12. Pažiūrėk į du *iguanodono* paveikslėlius. Ką jie tau padeda suprasti?

13,8

8. Gideonas Mentelis manė, kad dantis galėjo priklausyti įvairių tipų gyvūnams. Lentelėje įrašyk, kodėl jis taip manė.

Gyvūno tipas	Kodėl jis taip manė
Augalėdis	Dantis buvo plokščias su rumbeliais
Milžiniškas padaras	37,7
Roplys	16,5

P.S. Prie kiekvieno klausimo nurodyta Lietuvos mokinių, teisingai atsakiusių į atitinkamą klausimą, procentinė dalis.

Informacinio teksto „Milžiniško danties paslaptis“ testo klausimų sunkumas. Skirtumai pagal lytį.

6 klausimas. Kas Anglijoje rado suakmenėjusį dantį?

- A. Bernardas Palisi
- B. Marija Ana Mentel
- C. Ričardas Ouvenas
- D. Gideonas Mentelis

Bendras – 81,2
Mergaitės – 83,4
Berniukai – 79,1

7 klausimas. Ką Gideonas Mentelis žinojo apie roplius, dėl ko suakmenėjęs dantis jį glumino?

- A. Ropliai neturėjo dantų.
- B. Ropliai būdavo randami po akmenimis.
- C. Ropliai egzistavo labai seniai.
- D. Ropliai maistą prarydavo.

Bendras – 66,6
Mergaitės – 70,3
Berniukai – 63,0

P.S. Mergaitės geriau atsakė į šiuos klausimus nei berniukai.

P.S. Prie kiekvieno klausimo nurodyta **Lietuvos** mokinių, teisingai atsakusių į atitinkamą klausimą, procentinė dalis.

Informacinio teksto „Milžiniško danties paslaptis“ testo klausimų sunkumas. Skirtumai pagal lytį.

14 klausimas. Kokie radiniai parodė, kad Gideonas Mentelis klydo aprašydamas, kaip atrodė iguanodonas?

- A. Daugiau suakmenėjusių dantų.
- B. Moksliniai piešiniai.
- C. Gyvi iguanodonai.
- D. Pilni skeletai.

Bendras – 43,0
Mergaitės – 38,5
Beraiukai – 47,4

P.S. Mergaitės blogiau nei berniukai atsakė į šį vienintelį klausimą.

P.S. Prie kiekvieno klausimo nurodyta **Lietuvos** mokinių, teisingai atsakusių į atitinkamą klausimą, procentinė dalis.

1 / Ką metodiniame leidinyje sužinosime apie kiekvieną testo klausimą? Pavyzdys

Panagrinėkime 9 klausimą

Kodėl Gideonas Mentelis nusinešė dantį į muziejų?

- a. Jis norėjo paklausti, ar fosilija priklausė muziejui
- b. Jis norėjo įrodyti, kad yra fosilijų ekspertas
- c. Jis norėjo išgirsti, ką mokslininkai mano apie jo idėją
- d. Jis norėjo palyginti dantį su kitais muziejuje eksponuojamais dantimis

Teisingas atsakymas - **C**

Jis norėjo išgirsti, ką mokslininkai mano apie jo idėją

Procentinė dalis mokinių, gavusių visus skiriamus balus (tarptautinis vidurkis) – 58 proc.

(tęsinys)

2 / Ką metodiniame leidinyje sužinosime apie kiekvieną testo klausimą? (tęsinys)

Suvokimo procesas: **daryti tiesiogines išvadas**

Ilgūdžiai / gebėjimai:

Norėdami teisingai atsakyti į šį klausimą, mokiniai turi įsigilinti į šiuos sakinius:

„Gideonas Mentelis nusinešė dantį į Londono muziejų ir parodė kitiems mokslininkams. Nė vienas jų nepritarė Gideonui Menteliui, kad tai galėtų būti milžiniško roplio dantis“.

Mokiniai turi padaryti išvadą, kad antrasis sakinyss nurodo dalijimąsi idėjomis.

Didaktinė rekomendacija:

Dar kartą perskaitykite aktualią teksto dalį ir garsiai modeliuokite teksto suvokimą, užduodami klausimus apie tai, kaip ją suprantate. „Jis parodė dantį kitiems mokslininkams ir nė vienas jų nepritarė Gideonui. Kodėl? Ar jie patys daug išmano apie jo iškeltas teorijas? Gideonas su jais tikriausiai pasidalijo savo teorijomis“ [**išsamus skaitymo strategijų mokymas: klausimų uždavimas**].

3 / Ką metodiniame leidinyje sužinosime apie kiekvieną testo klausimą? Pavyzdys

Panagrinėkime 8 klausimą

Gideonas Mentelis manė, kad dantis galėjo priklausyti įvairių rūšių gyvūnams. Užpildykite lentelę, ir joje nurodykite, kas paskatino jį priskirti dantį tam tikrai gyvūnų rūšiai.

Teisingi atsakymai:

Augalėdis: Dantis buvo plokščias su rumbeliais.

Milžiniška būtybė: Atsakyme nurodoma, kad suakmenėjęs dantis yra didelis (kaip dramblio dantis).

Roplys: Atsakyme nurodoma, kad:

- 1) uoliena, kurioje jis buvo rastas, buvo tokia, kurioje randama roplių fosilijų / dantis buvo rastas ten, kur gyveno ropliai.
- 2) suakmenėjęs dantis buvo panašus į iguanos ar roplio dantį.

Procentinė dalis mokinių, gavusių visus skiriamus balus (tarptautinis vidurkis) – 12 proc.; gavusių dalinį įvertinimą (tarptautinis vidurkis) – 38 proc.

(tęsinys)

4 / Ką metodiniame leidinyje sužinosime apie kiekvieną testo klausimą? (tęsinys)

Suvokimo procesas: **Interpretuoti ir integruoti idėjas ir informaciją**

Ilgūdžiai / gebėjimai:

Norėdami teisingai atsakyti į šį klausimą, mokiniai turi suprasti teksto dalį, kurioje sakoma, kad Gideoną suglumino didelis dantis. Jie tekste turi rasti argumentus, kurie patvirtintų, kad dantis priklausė milžiniškai būtybei arba ropliui.

Didaktinė rekomendacija:

Suskirstykite mokinius poromis ir aptarkite, kam priklausė dantis. Vienas iš mokinių tegul užima poziciją, kad dantis priklausė milžiniškam padarui, o kitas – kad jis priklausė ropliui. Klauskite: „Kokių argumentų turite? Pagalvokite apie tai, ką perskaitėte tekste.“ Įsitikinkite, kad mokiniai geba formuluoti išsamius argumentus, pagrįstus tekstu [nuodugnus dialogas]. Mokiniams, kuriems rasti argumentus sekasi kiek sunkiau, pateikite pavyzdį, kaip atpažinti tam tikrus ryšius tekste: pavyzdžiui, kartu ieškokite jungtukų „bet“, „taigi“ ir „tik“ [išsamus skaitymo strategijų mokymas: teksto struktūros atpažinimas].

Grožinis pasakojamas

„Gėlės ant stogo“

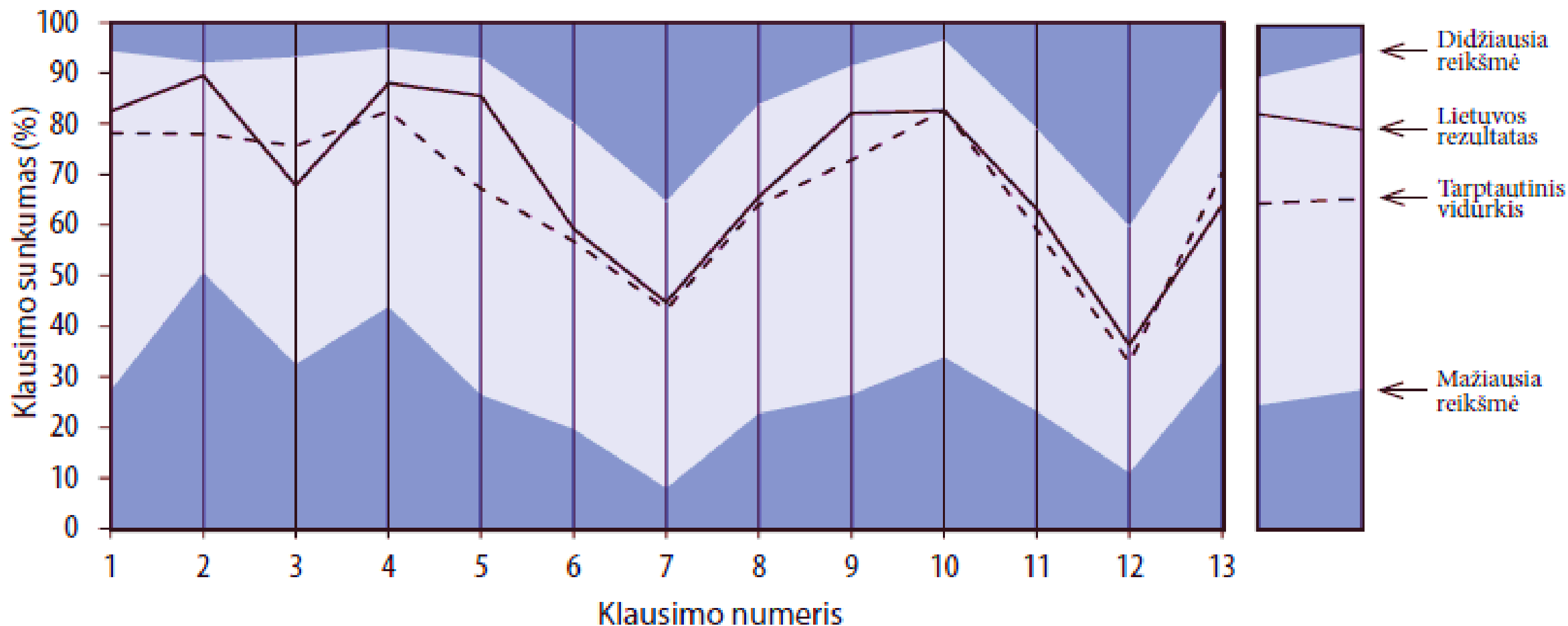

Teksto „Gėlės ant stogo“ klausimų statistika

	Tekstas „Gėlės ant stogo“
Aukščiausias lygmuo	7 kl. (už 2 t.), 13 kl. (už 2 t.), 13 kl. (už 3 t.)
Aukštas lygmuo	5 kl., 7 kl. (už 1 t.), 8 kl., 9 kl. (už 2 t.), 11 kl., 12 kl. (už 1 t.), 13 kl.
Vidutinis lygmuo	1 kl., 2 kl., 3 kl., 4 kl., 6 kl., 9 kl. (už 1 t.)
Minimalus lygmuo	10 kl.

Teksto „Gėlės ant stogo“ klausimų statistika

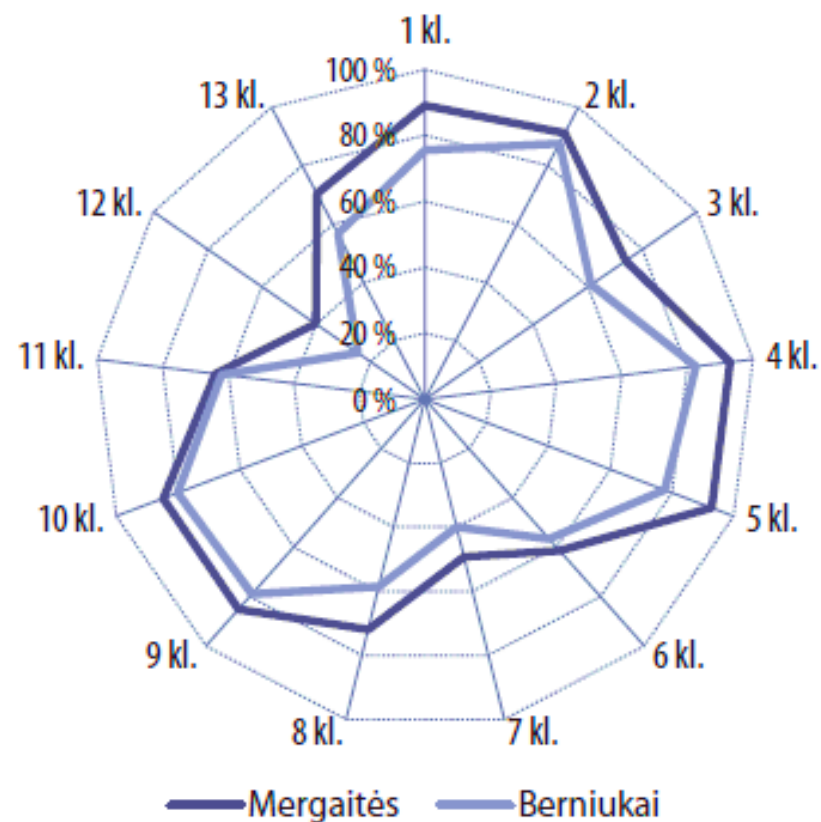
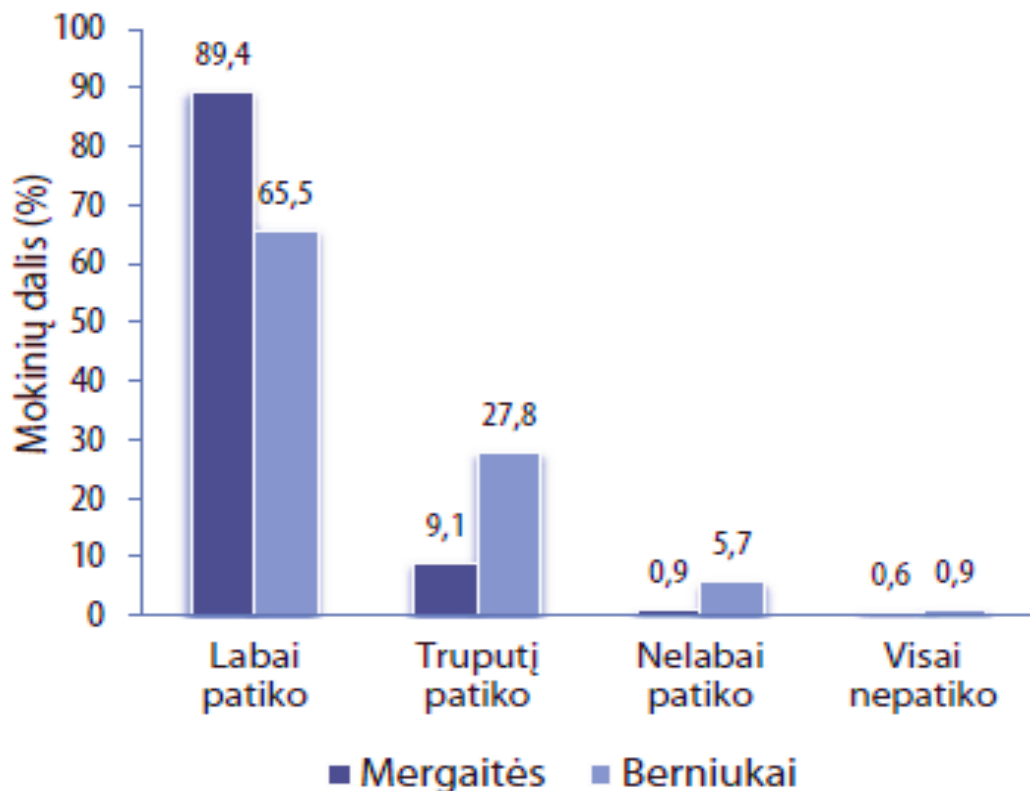

Teksto „Gėlės ant stogo“ klausimų statistika

Mergaičių ir berniukų nuomonė apie tekstą

Teksto klausimų sunkumas pagal mokinių lytį

Klausimai, į kuriuos atsakyti sekėsi geriau

1. Kas pasakoja istoriją?

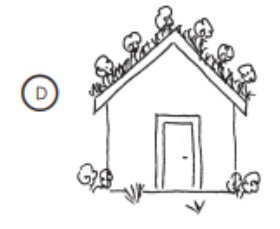
- (A) Senelė
- (B) Vaikas
- (C) Gydytojas
- (D) Ūkininkas

82,5

2. Kuris iš šių namų labiausiai panašus į senelės Gan namą kaime?

89,5

4. Kas pasiūlė prižiūrėti senelės gyvulėlius, kai ji persikėlė į miestą?

- (A) Žmonės iš gretimo ūkio
- (B) Gydytojas
- (C) Senelės Gan šeima
- (D) Robertas

88,0

10. Kaip senelė Gan jautėsi savo naujuosiuose namuose pasakojimo pabaigoje?

82,6

P.S. Prie kiekvieno klausimo nurodyta Lietuvos mokinių, teisingai atsakusių į atitinkamą klausimą, procentinė dalis.

Klausimai, į kuriuos atsakyti sekėsi prasčiau

43,3

7. Kai senelė Gan buvo balkone, ji pasilenkė, kad nematytų stogų – tik kalnus ir dangų. Kodėl ji taip padarė?

32,8

12. Kokie buvo berniuko jausmai senelės Gan atžvilgiu, kai ji tik įsikėlė ir pasakojimo pabaigoje? Pasiremšk tuo, ką perskaitei, apibūdindamas kiekvieną jausmą, ir paaiškink, kodėl jo jausmai pasikeitė.

63,9

13. Ko galima pasimokyti iš šio pasakojimo?

- A Seni žmonės niekada nebūna laimingi, jei pakeičia savo gyvenamąją vietą.
- B Svetimoje vietoje gali jaustis kaip namuose, jei su savimi pasiimi įprastus daiktus.
- C Galima priprasti gyventi su gyvuliais, netgi jeigu jie triukšmingi.
- D Vaikai ir seni žmonės netampa gerais draugais.

P.S. Prie kiekvieno klausimo nurodyta **Lietuvos** mokinių, teisingai atsakiusių į atitinkamą klausimą, procentinė dalis.

Teksto „Gėlės ant stogo“ testo klausimų sunkumas. Skirtumai pagal lytį.

1. Kas pasakoja istoriją?

Bendras – 82,5
Mergaitės – 89,4 / Berniukai – 79,1

3. Kodėl gydytojas galvoja, kad senelei Gan reikėtų persikelti gyventi į miestą?

Bendras – 67,8
Mergaitės – 73,9 / Berniukai – 61,1

5. Senelei Gan naujajame bute nepatiko sienos ir langai. Dėl ko dar ji buvo nelaiminga?

Bendras – 85,5
Mergaitės – 92,8 / Berniukai – 77,7

8. Surask pasakojimo dalį šalia šio piešinuko .
Kodėl senelė Gan mirktelėjo berniukui?

Bendras – 65,6
Mergaitės – 72,0 / Berniukai – 58,8

12. Kokie buvo berniuko jausmai senelės Gan atžvilgiu, kai ji tik įsikėlė ir pasakojimo pabaigoje? Pasiremšk tuo, ką perskaitei, apibūdindamas kiekvieną jausmą, ir paaiškink, kodėl jo jausmai pasikeitė.

Bendras – 32,8
Mergaitės – 40,3 / Berniukai – 24,8

P.S. Mergaitės daug geriau atsakė į šiuos klausimus nei berniukai.

P.S. Prie kiekvieno klausimo nurodyta **Lietuvos** mokinių, teisingai atsakusių į atitinkamą klausimą, procentinė dalis.

1 / Ką metodiniame leidinyje sužinosime apie kiekvieną testo klausimą? Pavyzdys

Panagrinèkime 1 klausimà

Kas pasakoja istorijà?

- a. Senelè
- b. Vaikas
- c. Gydytojas
- d. Ūkininkas

Teisingas atsakymas - **b**

Vaikas

Procentinè dalis mokinių, gavusių visus skiriamus balus (tarptautinis vidurkis) – 78 proc.

(tęsinys)

2 / Ką metodiniame leidinyje sužinosime apie kiekvieną testo klausimą? (tęsinys)

Suvokimo procesas: **Interpretuoti ir integruoti idėjas ir informaciją**

Igūdžiai / gebėjimai:

Norėdami teisingai atsakyti į šį klausimą, mokiniai turi gebėti nustatyti pasakotojo tapatybę iš sakinio:

„Jos tikrasis vardas yra Ganjona, bet aš vadinu ją senele Gan“.

Tikėtina, kad senyvą moterį „senele“ vadins mažas vaikas. Kitu atveju mokiniai gali daryti išvadą apie pasakotojo tapatybę iš sakinio „Galbūt tai bus kitas berniukas, su kuriuo aš galėsiu žaisti“.

Didaktinė rekomendacija:

Kai mokiniams sunku atpažinti pasakotoją, jiems reikėtų pabandyti įsijausti į pasakotojo vaidmenį. Kai mokinys garsiai perskaito pasakotojo sakinius, sakoma: „Taigi jūs vadinatė šią moterį senele Gan. Kaip manote, koks žmogus esate? Kodėl taip manote? Skaitykite toliau, kad pamatytumė, ar esate teisūs“ [išsamus skaitymo strategijų mokymas: vizualizavimas]. Be to, užduodami klausimus ir juos modeliudami, mokiniai geriau susipažįsta su įvairiais pasakojimo veikėjais. „Kas šioje istorijoje yra aš? Kodėl aš tikisi, kad tai bus kitas berniukas, su kuriuo bus galima žaisti?“ [išsamus skaitymo strategijų mokymas: klausimų uždavimas]. Jei mokiniai nežino žodžio senelė reikšmės, pakalbėkite apie tai, į kokius kitus žodžius šis žodis yra panašus [stebėjimas ir diferencijavimas].

Klausimai pamąstymui

- Ar mokytojai gali atpažinti aptartus rezultatus savo mokiniuose, remdamiesi savo stebėjimais per skaitymo pamokas?
- Ar yra tokių užduočių ir (arba) klausimų tipų, su kuriais jų mokiniams kyla sunkumų?
- Ar klasėje yra daug mokinių, kurie sunkiai suvokia tekstus dėl žodyno spragų ar bendrųjų žinių trūkumo?

Teksto suvokimas ir daugiakalbiai mokiniai

Metodiniame leidinyje aprašomos mokslinės išvalgos apie daugiakalbių mokinių skaitymo gebėjimų ugdymą. Aptariamas žodyno mokėjimo ir gimtosios kalbos vaidmuo. Jame taip pat pateikiami didaktiniai principai, susiję su antrosios kalbos besimokančiųjų teksto suvokimo mokymu:

- mokinių skaitymo raidos stebėjimas,
- skaitymo abiem kalbomis skatinimas,
- mokinių antrosios kalbos leksikos kokybės ugdymas,
- konkrečių skaitymo strategijų mokymas ir
- gimtosios kalbos įgūdžių panaudojimas.

Penkių PIRLS tyrime dalyvaujančių šalių geroji teksto suvokimo mokymo patirtis

Paskutiniame šios knygos skyriuje pristatomos penkių PIRLS tyrime dalyvaujančių šalių (**Čilės, Taivano, Anglijos, Sakartvelo ir Ispanijos**) mokyklų gerosios patirtys apie tai, kaip jų mokytojai dirba su daugiakalbiais mokiniais, ugdydami jų skaitymo ir teksto suvokimo gebėjimus.

Šiose penkiose šalyse iš įvairių pasaulio dalių daugiakalbiai mokiniai pasiekia gana gerus tyrimo PIRLS rezultatus, kurie nuo vienakalbių mokinių rezultatų skiriasi nedaug.

Ačiū už dėmesį!

K. Kalinausko g. 7, Vilnius, LT-03106

